

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“

Článek vychází z diskuse vedené na mezinárodní konferenci *Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?*, pořádané Univerzitou Karlovou v Praze a zasazuje ji do širšího kontextu české sankční politiky. Zaměřuje se na vývoj a současnou podobu alternativního trestání ve vztahu k původní koncepci trestního zákoníku i následným legislativním změnám. Poukazuje na deficit v koncepci trestání a systému alternativních trestů a dospívá k závěru, že v blízké budoucnosti bude nezbytné ještě více rozšířit jejich aplikační prostor i do sféry zločinů.

Úvodem

Ve dnech 26.-27. března 2026 se na Právnické fakultě Univerzity Karlovy uskutečnila mezinárodní vědecká konference *Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?*, pořádaná Univerzitou Karlovou ve spolupráci s Uníí obhájců České republiky a realizovaná v rámci projektu podpořeného European Research Council. Konference otevřela v celé šíři otázku současné podoby trestání, a to jak z pohledu jeho normativního ukotvení, tak z hlediska jeho reálného fungování v aplikační praxi, mimo jiné též otázku rizik a potenciálních přínosů využití umělé inteligence při ukládání trestů. Přidanou hodnotu konference pro tuzemskou právnickou obec zabývající se problematikou trestání představovala zejména konstruktivní diskuse, do níž se zapojili mimo jiné zástupci justice a advokacie.

V rámci konference vystoupila celá řada odborníků z oblasti trestního práva, kriminologie, kriminalistiky i informačních technologií. Drápal[1] ve svém příspěvku poukázal na nežádoucí efekt kumulativního zpříšňování trestní reakce. Současně v rámci úvodního vystoupení kriticky upozornil na nedostatečnou kvalitu odůvodňování výroků o trestu ze strany soudů. Tibitanzlová[2] upozornila na problematické aspekty právní úpravy trestu vyhoštění. Ústavněprávní dimenzi ukládání trestů akcentoval ve svém vystoupení Šámal,[3] který - v kontextu medializované kauzy „Anička“ - poukázal na napětí mezi pozitivními závazky státu vůči oběti, zejména právem na účinné vyšetřování a adekvátní reakci trestní justice, a tradičně silně chráněnými procesními právy obviněného. Hulmáková, Roubalová a Přesličková pak nabídly detailní analýzu peněžitého trestu, a to jak z hlediska vývoje jeho ukládání, tak ve vztahu ke struktuře trestné činnosti, za kterou je tento trest ukládán.[4]

Z hlediska tématu tohoto článku pak byly obzvláště podnětné příspěvky s tématem alternativního trestání a diskuse u „kulatého stolu“. Púry[5] zde mimo jiné poukázal na proměnu institutu mimořádného snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby, který - i s ohledem na dostupná data Ministerstva spravedlnosti - již nelze vnímat jako skutečně mimořádný. Současně upozornil na existenci určité „mezery“ mezi podmíněným odsouzením a ostatními alternativními tresty, která komplikuje racionální volbu sankce v konkrétních případech. Na tyto úvahy pak v podstatě navázala Kalvodová,[6] která se ve svém příspěvku věnovala možnostem alternativního

trestání zločinů. Jak je pro její práci typické, zasadila tuto otázku do širšího kontextu sankční politiky a legislativního vývoje, přičemž poukázala na ne zcela uspokojivou aplikační bilanci trestu domácího vězení.

Pro tyto příspěvky je příznačné, že – byť nepřímo – otevírají otázku funkčnosti a dostatečnosti sankčního kontinua, s níž souvisí další společný jmenovatel celé řady konferenčních vystoupení, a sice problematika přeplněnosti věznic a negativních důsledků uvěznění.

Filozofie alternativního trestání: mezi koncepcí trestního zákoníku, legislativním vývojem a aplikační realitou

Při rekodifikaci trestního práva hmotného se znovu zdůraznila subsidiární povaha (nepodmíněného) trestu odnětí svobody, přičemž se zákonodárce přiklonil ke koncepci dvoukolejné sankční politiky vycházející z bipartice trestného činu.^[7] V důvodové zprávě k trestnímu zákoníku se výslovně předpokládá relativně ostré rozdělení mezi méně závažnou a závažnou trestnou činností, jemuž odpovídá diferenciací a podle toho i dostupnost jednotlivých sankčních prostředků. Tento přístup odůvodnil potřebou adekvátní represivní reakce na závažnou trestnou činnost, u níž předpokládal reakci prostřednictvím trestů odnětí svobody, což se projevilo mimo jiné zpřísněním trestních sazeb u vybraných trestných činů. Tato koncepce se v právní úpravě promítla sepětím většiny alternativních trestů v užším smyslu s kategorií přečinů, a to s výjimkou podmíněného odsouzení, jehož použitelnost se odvíjela a odvíjí od výměry trestu odnětí svobody *in concreto*, byť mimo přečiny bylo možné užít také peněžitý trest, nicméně po značnou dobu existovala výslovná preference ukládání tohoto trestu za méně závažnou trestnou činnost.

Od 1. ledna 2010, kdy nabyl účinnosti trestní zákoník, tak měly soudy u přečinů na výběr z celé množiny (alternativních) trestů, které mohou ukládat jako sankcí hlavní, zatímco u zločinů si „musely vystačit“ v podstatě jen s trestem odnětí svobody, za který, jak uvádí Ščerba^[8] poněkud schizofrenně vzhledem k výčtu trestních opatření v zákoně č. [218/2003 Sb.](#) o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, zákonodárce považuje také podmíněné odsouzení, resp. podmíněné odsouzení s dohledem.

Z legislativních kroků a snah zákonodárce v průběhu let lze však vysledovat určitý posun od pojetí, v němž je pro závažnou trestnou činnost primárně určen trest odnětí svobody, ačkoliv tyto kroky většinou nebyly artikulovány jako vědomý posun v koncepci trestání, přičemž místy šlo spíše o novelizace inkrementalistické povahy cílící na problém přeplněnosti věznic, které v mnohých ohledech postrádaly vnitřní systémovou konzistenci, pročež narážely na rezervovaný přístup aplikační praxe.

Takovým krokem byla například úprava přeměny nevykonaného peněžitého trestu podle § 69 odst. 2 trestního zákoníku ve znění účinném do 30. 9. 2020, dle kterého soud mohl přeměnit peněžitý trest na trest domácího vězení či trest obecně prospěšných prací. Zatímco v případě přeměny na trest domácího vězení byla tato možnost vázána na limity stanovené v § 60 odst. 1 trestního zákoníku, včetně omezení na přečiny a maximální výměry 2 let, u přeměny na trest obecně prospěšných prací takové explicitní limity absentovaly. Teoreticky tak bylo možné přeměnit peněžitý trest uložený za zločin v jiný alternativní trest.^[9] Tuto možnost, stejně jako konverzi některých dalších alternativních trestů v jiný alternativní trest, však aplikační praxe nepřijala, a právní úprava tak byla později opuštěna.

K nejvýraznějšímu posunu v přístupu k trestání závažné trestné činnosti došlo v posledních přibližně pěti letech. Novelizace se nesly v duchu racionalizace trestní justice a byly motivovány též snahou o snížení nákladů trestního řízení i výkonu trestů, současně však představují odraz širšího

ekonomického, sociálního a obecně společenského vývoje. Ten se zřetelně promítl např. do zvýšení hranic škody či zmírnění postihu u některých forem drogové trestné činnosti, u nichž se v průběhu času začaly jevit zákonné trestní sazby jako nepřiměřené. V rámci systému trestů se však tento vývoj neprojevil rovnoměrně napříč jednotlivými sankčními nástroji, neboť zákonodárce soustředil svou pozornost především na peněžitý trest a podmíněné odsouzení, zatímco ve zvláštní části trestního zákoníku nedošlo k systematictější revizi trestních sazeb.

V případě peněžitého trestu postupně docházelo k rozšiřování jeho aplikačního pole, když pomyslný vrchol v tomto směru představuje novela zákonem č. [270/2025](#) Sb., po které je možné peněžitý trest uložit za jakýkoliv trestný čin, byť jako trest samostatný nemůže být uložen za trestné činy týraní svěřené osoby a týraní osoby žijící ve společném obydlí, a dále za zločiny uvedené v hlavní první a třetí zvláštní části trestního zákoníku, což je poměrně zřetelný posun směrem k alternativnímu trestání. V průběhu času byl navíc čím dál tím více kladen akcent na jeho ukládání, mimo jiné i ze strany Nejvyššího soudu a Nejvyššího státního zastupitelství, díky čemuž se peněžitý trest začal ve struktuře trestů ukládaných jako hlavní sankce více projevovat.^[10] Vyšší míře využití však nepřispěla pouze modifikace podmínek ukládání peněžitého trestu, ale také zavedení systému výkonu peněžitého trestu v přiměřených splátkách, kterým se do určité míry vyrovnal rozdíl v „zacházení“ s bohatými a chudými pachateli.

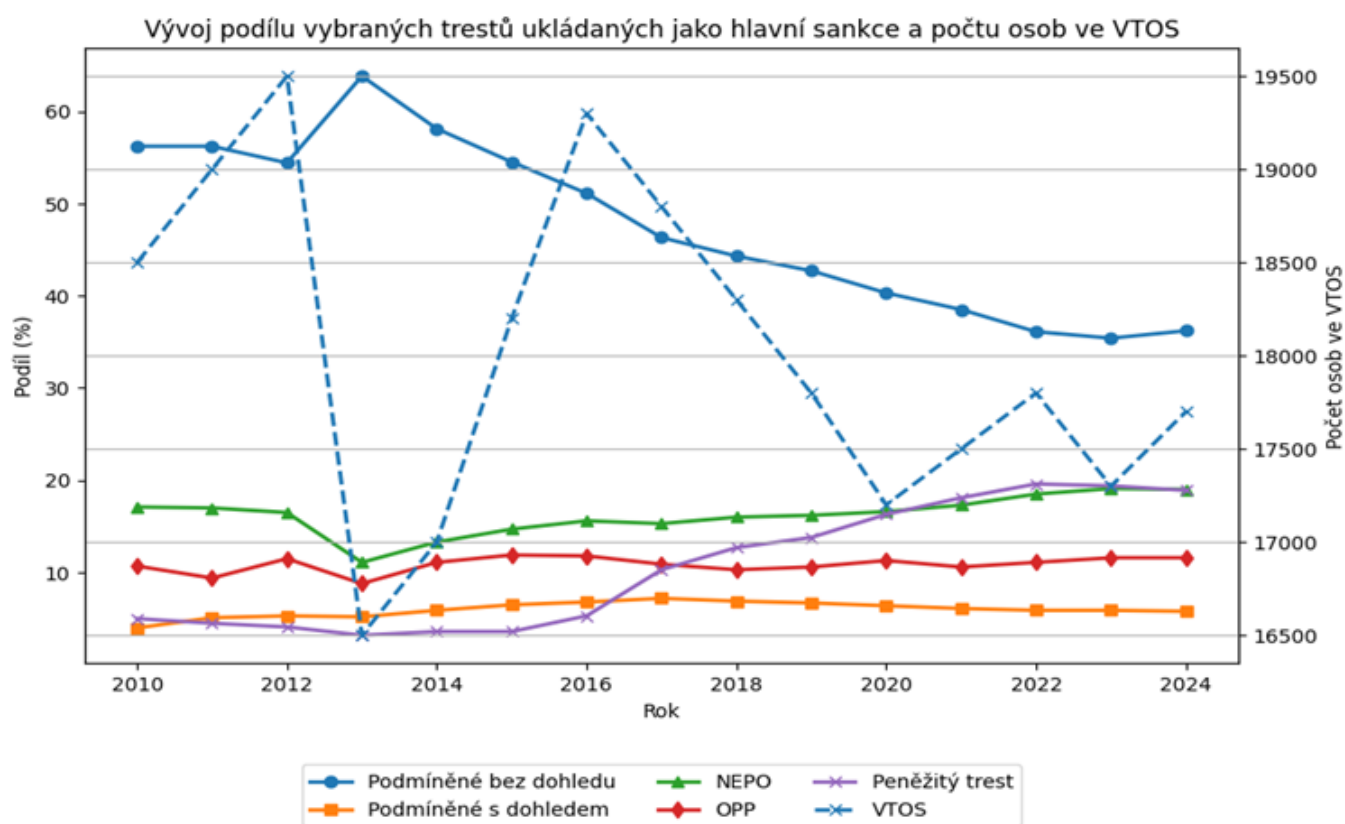
U podmíněného odsouzení došlo zejména k doplnění jeho fakultativního obsahu o prvky zdánlivě ryze represivní povahy, nejprve o tzv. kvazi domácí vězení, resp. povinnosti setrvat ve stanovené době v určeném obydlí nebo jeho části, a později též o tzv. kvazi obecně prospěšné práce v podobě povinnosti vykonat ve zkušební době práce ve prospěch poskytovatele obecně prospěšných prací. Tím se otevřel prostor pro uložení podmíněného odsouzení i v případech, v nichž by soud jinak takový postup nepovažoval za adekvátní trestní reakci.

V daných souvislostech nelze opomenout ani vývoj institutu mimořádného snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby, neboť legislativní zásahy ve svém souhrnu rozšiřují prostor pro ukládání podmíněných trestů i v případech, v nichž by to výchozí trestní sazba neumožňovala. Novelou provedenou zákonem č. [193/2012](#) Sb. byla nejprve zavedena obligatorní povinnost soudu snížit trest spolupracujícím obviněnému, novelou provedenou zákonem č. [333/2020](#) Sb. pak další možnost snížení trestu v návaznosti na institut prohlášení viny, a konečně již zmiňovanou novelou zákonem č. [270/2025](#) Sb. byla doplněna možnost mimořádného snížení trestu odnětí svobody za současného uložení peněžitého trestu v takovém počtu denních sazeb, aby součet výměry trestu odnětí svobody a počtu dní, které by odsouzený v případě nezaplacení peněžitého trestu musel vykonat, dosáhl alespoň dolní hranice trestní sazby stanovené za daný trestný čin.

K tomuto poslednímu kroku zákonodárce v důvodové zprávě uvádí, že zejména u majetkové a hospodářské kriminality je ukládání dlouhodobých trestů odnětí svobody z hlediska dosahování účelu trestu v některých případech diskutabilní, přičemž současně konstatuje, že nastavení trestních sazeb ve zvláštní části trestního zákoníku ve spojení s podmínkami ukládání trestů v jeho obecné části v podstatě vylučuje uložení jiného druhu trestu jako trestu samostatného.^[11] Taková rétorika zákonodárce svědčí o tom, že jeho prizmatem již alternativní tresty nejsou určeny výlučně prvopachatelům a pachatelům méně závažné trestné činnosti, nýbrž se otevírá prostor pro jejich uplatnění i vůči pachatelům závažné trestné činnosti, zejména u jejich vybraných druhů.

Vedle pohledu zákonodárce, který formuje sankční politiku tím, že vymezuje účel trestu, byť tedy ne výslovně, jelikož proklamativní ustanovení o účelu trestu trestní zákoník neobsahuje, a také konstrukcí systému trestů, je na trestání nutno nahlížet také optikou soudců a státních zástupců, kteří tento rámeček prostřednictvím individuální aplikace práva konkretizují a fakticky utvářejí jeho reálnou podobu v praxi.

Z dat resortu spravedlnosti vyplývá, že změny v právní úpravě, a to ani při současném poklesu celkového počtu odsouzených osob,[\[12\]](#) nevedly ke snížení míry ukládání nepodmíněného trestu odnětí svobody. Současně ani vysoký podíl alternativních trestů ukládaných jako hlavní sankce nevedl k významnějšímu snížení vězeňské populace, která je tvořena převážně osobami ve výkonu trestu odnětí svobody.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat Ministerstva spravedlnosti ČR (Statistika a výkaznictví CSLAV, roky 2010-2014), HULMÁKOVÁ, J.: *Trestní a sankční politika v ČR v letech 2014-2024*, a Statistických ročenek Vězeňské služby ČR (2010-2024).

Jak je patrné z dostupných dat, cíl spočívající v nahrazování trestu odnětí svobody a snižování vězeňské populace se tak docela nedaří naplňovat. Alternativní tresty v čase spíše alternují mezi sebou, než že by reagovaly na změny v ukládání nepodmíněného trestu odnětí svobody. Konkrétně u peněžitého trestu a prostého podmíněného odsouzení kolísání jejich četnosti vykazuje převážně vnitřní substituční dynamiku, aniž by bylo možné vysledovat přímou a stabilní vazbu na dlouhodobý vývoj ukládání nepodmíněného trestu, což je relevantní vzhledem k tomu, že právě tyto dva tresty byly v průběhu času „posilovány“.

Změny v aplikační praxi alternativních sankcí se tak jeví jako relativně autonomní, podmíněné spíše proměnami jejich vzájemného postavení než systematickým nahrazováním trestu odnětí svobody, které by vedlo k významnějšímu snížení vězeňské populace. Pokles počtu osob ve výkonu trestu odnětí svobody byl totiž způsoben především prezidentskou amnestií a následně i dopady pandemie COVID-19, které omezily jak pachatele, tak fungování orgánů justice.

Zároveň je zřejmé, že i přes relativně nižší míru využívání podmíněného odsouzení v posledních letech zůstává tento druh trestu ve struktuře sankcí ukládaných jako hlavní dominantní. Tato praxe s sebou nese riziko kumulace podmíněných odsouzení, opakovaně akcentované již v minulosti, která může vést a často také vede k výkonu dlouhodobých trestů odnětí svobody.[\[13\]](#) Představuje tak jeden z důvodů, proč se ani při celkově nižších počtech nepodmíněných trestů nedaří výrazněji snižovat

počet osob ve výkonu trestu odnětí svobody.

Určitým řešením uvedeného problému ze strany tvůrců sankční politiky, které zároveň představuje patrně nejvýraznější projev postupného stírání hranice mezi přečiny a zločiny při ukládání trestů, mělo být rozšíření možnosti ukládání trestu domácího vězení a trestu obecně prospěšných prací i za některé zločiny v rámci novely zákonem č. [270/2025](#) Sb. Původně se navrhovalo, aby u trestu domácího vězení a trestu obecně prospěšných prací byla podmínka spáchání přečinu doplněna alternativou spočívající ve spáchání trestného činu s dolní hranicí trestní sazby do 3let. Současně mělo dojít ke snížení maximální výměry trestu odnětí svobody, který lze podmíněně odložit, ze 3 let na 2 roky.[\[14\]](#)

Návrh se však stal předmětem kritiky ze strany připomínkových míst, když např. Nejvyšší soud odmítl takovou změnu mimo jiné s odůvodněním, že by došlo k enormnímu a dosud nevídanému rozvolnění pravidel sankcionování a devalvací významu zvláštní části trestního zákoníku, přičemž návrh nepovažoval za koncepční.[\[15\]](#) Navrhovaná změna byla nakonec shledána jako nedostatečně odůvodněná jak z hlediska systematiky trestního práva, tak z hlediska praktických dopadů na aplikační praxi a institucionální kapacity trestní justice a od původního záměru se tak upustilo.

S kritikou připomínkových míst je do značné míry možné souhlasit. K podmínce spodní hranice trestní sazby se totiž neměla pojit žádná další limitující podmínka a jediným korektivem by zůstalo hledisko povahy a závažnosti trestného činu ve spojení s ostatními abstraktními kritérii pro stanovení druhu trestu a jeho výměry, což by znamenalo, že trest domácího vězení a trest obecně prospěšných prací by mohly být teoreticky ukládány např. za znásilnění dítěte podle § 185 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku. Rozvolnění pravidel sankcionování navíc nepředstavovalo jediné riziko navrhované právní úpravy; návrh byl ve více ohledech „nedotažený“. Zákonodárce např. rozšíření aplikačního prostoru trestu domácího vězení a trestu obecně prospěšných prací nepromítl do maximální přípustné výměry těchto trestů, ani do úpravy následků porušení podmínek jejich výkonu, což neodpovídá potřebě zvýšené intenzity sankční reakce v závažnějších případech.

Na druhou stranu jednotlivé argumenty nelze chápat jako definitivní odpověď na otázku, zda je vhodné a možné zločiny postihovat trestem domácího vězení či trestem obecně prospěšných prací, a to mimo jiné i proto, že samotným soudcům a státním zástupcům se podmínka přečinu v některých případech jeví jako zbytečně omezující.[\[16\]](#) Základní idea návrhu zákonodárce je obhajitelná, a to již s ohledem na skutečnost, že dosavadní výzkumy recidivy nenasvědčují statisticky významně vyšší účinnosti nepodmíněného trestu odnětí svobody ve srovnání s jinými druhy trestů;[\[17\]](#) tento poznatek přitom představuje legitimní východisko pro další rozpracování i odborný diskurz.

Nedávný legislativní proces je ovšem přínosný i tím, že zřetelně odkryl hlubší problém zásadní pro fungování trestání. Nejvyšší soud při něm totiž poukázal na absenci aktuální koncepce trestání, přičemž rovněž zmínil deficit empirického zakotvení navrhovaných změn. Slovy Nejvyššího soudu: „je s podivem, že předkládací zpráva k návrhu odkazuje na ‚vizi moderní trestní politiky‘, ačkoli Ministerstvo spravedlnosti ani vláda zatím nevytvořily žádnou aktuální koncepci moderní trestní politiky v České republice a pracovní skupina vytvořená za tím účelem se ani neschází. Zároveň předložený návrh poměrně výrazně zasahuje zejména do stávající koncepce trestání, aniž by tyto změny byly podloženy nějakými exaktními poznatky získanými z příslušných výzkumů důvěryhodných institucí, např. Institutu pro kriminologii a sociální prevenci.“[\[18\]](#)

Je nutno přisvědčit Nejvyššímu soudu, že bez jasné vize (koncepce trestání) není vhodné provádět tak razantní změny v právní úpravě, jaké byly navrhovány, přičemž trestní politika by měla být založena na důkazech a zkušenosti. Opačný přístup může vyvolávat dojem, že legislativní změny jsou přijímány nahodile či pod vlivem aktuálních politických impulsů, a za takové situace nelze soudcům a státním zástupcům vytýkat zdrženlivost při využívání některých institutů. Je však třeba říci, že ona

zkušenost (empirické poznatky) v České republice nechybí; dlouhodobě a systematicky budovaná poznatková báze Institutu pro kriminologii a sociální prevenci poskytuje dostatečný základ pro postupnou reformu trestání.

Nedostatky systému alternativních trestů

Pod pojmem systém si lze obecně představit určitým způsobem uspořádaný celek či soustavu vyjadřující vztahy mezi prvky, jimiž je tvořen. Český systém trestů je vymezen taxativním výčtem trestů v § 52 trestního zákoníku, kde jsou tresty seřazeny způsobem odpovídajícím systematické Listiny. Tento systém zahrnuje celou řadu trestů nespojených s odnětím svobody, které vytvářejí specifický subsystém v rámci systému trestů. Pouze některé z nich však mají potenciál nahrazovat trest odnětí svobody a ačkoliv se názory na vymezení alternativních trestů v užším smyslu různí, [19] je sem zpravidla řazen trest domácího vězení, trest obecně prospěšných prací, peněžitý trest a podmíněné odsouzení, případně podmíněné odsouzení s dohledem, tedy zaměříme-li se pouze na začátek sankčního kontinua. Zároveň jsou tyto tresty těmi nejvíce ukládanými v praxi jako hlavní sankce. Jejich vzájemné uspořádání je proto z hlediska sankční politiky státu obzvláště významné.

Není pochyb, že trest uložený a vyměřený s jednoznačným zřetelem k jednotlivým účelům a funkcím může mít rozdílnou povahu a intenzitu. Uložený trest je pak výslednicí jednotlivých cílů ve spojení s ostatními hledisky pro stanovení druhu trestu a jeho výměry. Takové spojení účelu musí především umožnit zákonodárce vhodným uspořádáním systému trestů, [20] který by měl zahrnovat dostatečně diferencované spektrum (hlavních) sankcí různé intenzity, jež jsou navzájem odstupňovatelné a porovnatelné v jednom či ve více rozměrech, typicky například prostřednictvím jejich konverzních poměrů k trestu odnětí svobody, nebo podle významu práv odsouzeného, které postihují, resp. podle intenzity, kterou do jeho práv zasahují. V tomto směru systém alternativních trestů nebyl a dosud není pro orgány justice snadno uchopitelný, přičemž vzájemné vztahy mezi některými tresty zůstávají do určité míry systematicky nevyjasněné.

Bylo již uvedeno, že ještě relativně nedávno právní úprava obsahovala přeměny jednoho alternativního trestu v jiný alternativní trest. Vedle přeměny nevykonaného peněžitého trestu v domácí vězení či obecně prospěšné práce bylo možné přeměnit také obecně prospěšné práce v trest domácího vězení, popř. v trest peněžitý. Do značné míry matoucí ale byla úprava konverzních poměrů, která způsobovala, že v určitých situacích mohl být přeměněný trest mírnější než primární sankce, což pochopitelně vyvolávalo obavu, že odsouzení vůbec nebudou mít zájem původně uložený trest vykonat. Zejm. však systém přeměn rozostřoval hierarchii trestů a do určité míry též relativizoval soudcovskou individualizaci, neboť umožňoval, aby se ex post soudem zvolený a individualizovaný druh trestu proměnil v trest odlišné povahy, čímž se původní hodnotící úvaha soudu oslabovala.

Z pohledu zadního konce sankčního kontinua zase nepřispíval k systémovosti již derogovaný institut přeměny trestu odnětí svobody v trest domácího vězení. Soud mohl podle § 57a trestního zákoníku po výkonu poloviny uloženého nebo podle rozhodnutí prezidenta České republiky zmírněného trestu odnětí svobody přeměnit odsouzenému za přečin zbytek trestu v trest domácího vězení, jestliže odsouzený po právní moci rozsudku, zejména ve výkonu trestu svým chováním a plněním svých povinností prokázal polepšení a bylo možné očekávat, že v budoucnu povede řádný život. Při přeměně trestu odnětí svobody v trest domácího vězení se každý den nevykonaného zbytku trestu odnětí svobody počítal za jeden den trestu domácího vězení, přičemž nejvyšší výměrou trestu domácího vězení stanovenou v § 60 odst. 1 trestního zákoníku soud nebyl vázán. Tento institut do systému trestů vnášel nekonzistenci, neboť vedle sebe stavěl dva funkčně obdobné mechanismy modifikace výkonu trestu odnětí svobody - přeměnu jeho zbytku a podmíněné propuštění - aniž by mezi nimi existovala jasná systematická vazba či hierarchie. Přeměna trestu odnětí svobody v domácí

vězení byla navíc konstruována přísněji než institut podmíněného propuštění, což – uváží-li se, že tato „zadní vrátka“ byla vyhrazena toliko přečinům – narušovalo vnitřní logiku systému.

Pojetí právní úpravy přeměny trestu odnětí svobody v trest domácího vězení současně naznačovalo, že trest domácího vězení je zákonodárcem vnímán jako sankce nejvíce aproximující režim trestu odnětí svobody, resp. jako trest stojící tomuto režimu blíže než instituty podmíněného odsouzení či podmíněného propuštění, což otevírá otázku vztahu alternativních trestů k institutu podmíněného odkladu výkonu trestu odnětí svobody. Orientace v sankční systematice je totiž obzvláště obtížná díky institutu podmíněného odkladu výkonu trestu odnětí svobody.

Podmíněné odsouzení nenalezneme v taxativním výčtu trestů; přesněji řečeno, zákonodárce v § 52 odst. 2 trestního zákoníku – jak již bylo uvedeno – vyjasňuje, že trestem odnětí svobody, který je v systému trestů uveden na prvním místě, rozumí i podmíněné odsouzení a podmíněné odsouzení s dohledem. S tím však nekoresponduje dikce § 55 odst. 2 trestního zákoníku, v němž zákonodárce v kontextu zásady ekonomie trestní represe v rovině trestních sankcí rozlišuje mezi podmíněným a nepodmíněným trestem odnětí svobody. Podmínky rozhodnutí o podmíněném odkladu výkonu trestu odnětí svobody navíc nejsou upraveny v úvodu pátého oddílu obecné části trestního zákoníku, kde je systematicky zařazen trest odnětí svobody, nýbrž až za hmotněprávní úpravou ukládání trestů, a to v samostatném oddílu předcházejícím úpravě podmíněného propuštění. Takové systematické zařazení může evokovat představu, že podmíněné odsouzení představuje specifický způsob výkonu trestu odnětí svobody, což může být z hlediska odstupňování trestů podle jejich relativní přísnosti pro soudce i státní zástupce do jisté míry zavádějící.

O to více vzhledem k tomu, že z hlediska (obligatorního) obsahu je prosté podmíněné odsouzení teorií i praxí považováno za relativně nejmírnější alternativní trest. Slovy Rozuma, Hulmákové a dalších, *„trest domácího vězení a trest obecně prospěšných prací považují za klasické alternativní tresty k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Jejich aplikace má tedy přicházet v úvahu tam, kde lze naplnit účel trestu, aniž je nutné pachateli uložit nepodmíněný trest odnětí svobody. Z hlediska jejich zařazení v rámci výčtu trestů § 52 TrZ je trest domácího vězení zařazen hned po trestu odnětí svobody a je obecně považován za nejpřísnější alternativní trest, což ostatně odpovídá intenzitě zásahu do života odsouzeného, kterému je tento trest uložen. Ostatní alternativní tresty, včetně např. podmíněného odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem či trest obecně prospěšných prací jsou považovány za tresty mírnější.*[\[21\]](#)

Takové nazírání na podmíněné odsouzení je logické, neboť „podmínka“ odsouzeného reálně neomezuje a na pachatele působí toliko prostřednictvím hrozby nařízení výkonu podmíněně odloženého trestu. Tento trest nedisponuje takovým retributivním ani resocializačním potenciálem jako některé jiné alternativní tresty. V tomto směru je možné odkázat na trest domácího vězení, jehož režim lze nastavit tak, aby byl současně výrazně restriktivní i resocializační. Nakonec za zrodem moderního pojetí domácího vězení (s elektronickým monitoringem) stála snaha zavést sankci, která by spojovala některé prvky trestu odnětí svobody s výhodami alternativního trestání a zároveň poskytovala společnosti srovnatelnou míru ochrany.[\[22\]](#) Tomu však již neodpovídají následky porušení podmínek výkonu trestu, resp. nevedení řádného života ve zkušební době, když u domácího vězení může vést k výkonu náhradního trestu odnětí svobody ve výměře maximálně 1 roku, zatímco v případě podmíněného odsouzení může dojít k výkonu trestu odnětí svobody v délce až 3 let.

V daném kontextu dále nepůsobí přesvědčivě podmínky ukládání. Trest domácího vězení lze uložit až na dva roky pachateli přečinu, který s tímto trestem vysloví souhlas (dá písemný slib) a povaha a závažnost činu to připouští, zatímco podmíněné odsouzení lze uložit prakticky za jakoukoli trestnou činnost, pokud konkrétní výměra trestu odnětí svobody nepřevyšuje 3 roky. K tomu by jistě bylo možné namítat, že podmíněné odsouzení může být doplněno o další povinnosti a omezení, například

povinnost podrobit se léčbě závislosti na návykových látkách, případně o prvky tzv. kvazi domácího vězení či - od 1. ledna 2026 - kvazi obecně prospěšných prací, čímž se do určité míry vyrovnává nepoměr mezi těmito sankcemi jak z hlediska preventivního, tak z hlediska represivního působení trestu. Možnosti zpřísnění podmíněného odsouzení jsou však limitované, jelikož kvazi domácí vězení může trvat nejvýše 1 rok a kvazi obecně prospěšné práce lze stanovit ve výměře od 50 do 200 hodin, ale hlavně je třeba reflektovat fakultativní povahu „doplňků“ podmíněného odsouzení.

Vztahy mezi tresty z hlediska jejich relativní přísnosti by měly vycházet z obsahu, který se s nimi obligatorně pojí, nikoliv z možných povinností a omezení. Možnosti soudů trest doplnit, ať už směrem k represi či prevenci, jsou nástroje sekundární individualizace navazující na individualizaci primární, tj. volbu hlavního trestu. Nadto fakultativní prvky v praxi netvoří pravidelný obsah trestu, na což již v minulosti kriticky poukázal institut pro kriminologii a sociální prevenci.[23] Tak například povinnost odsouzeného setrvat ve stanoveném čase v určeném obydlí podle dat Probační a mediační služby České republiky nebyla v letech 2022-2023 uložena ani v jednom případě.[24] Je tomu tak částečně i proto, že při ukládání domácího vězení - a v zásadě bez ohledu na to, zda jde o trest domácího vězení či tzv. kvazi domácí vězení - soudci přibývá jak před vynesením rozsudku, tak ve vykonávacím řízení značné množství časově náročné agendy, což soudce, kteří jsou hodnoceni mimo jiné podle rychlosti a počtu vyřízených věcí, pochopitelně odrazuje od jeho častější aplikace.

Přehlednost a návaznost v rámci sankčního kontinua je dále oslabována právní úpravou peněžitého trestu. Není třeba polemizovat o tom, že peněžitý trest může být pro pachatele značně citelný, a to s ohledem na jeho dopady v osobní i širší sociální sféře; primárně však zasahuje do práva vlastnického (majetkového), čemuž odpovídá pozice peněžitého trestu v taxativním výčtu trestů. Už jen proto jej z hlediska přísnosti nemůžeme řadit nad tresty postihující osobní svobodu. Osobní svoboda zaujímá v systému základních práv „konstitutivní“ postavení, jelikož představuje předpoklad reálného výkonu dalších práv a svobod. Právě proto je právo na osobní svobodu součástí „tvrdého jádra“ základních práv, která chrání osobní bezpečnost jednotlivce.[25] Řečeno ještě slovy orgánu ochrany ústavnosti, „osobní svoboda jednotlivce představuje v demokratickém a právním státě jednu z nejdůležitějších hodnot.“[26]

Jistě stále platí již dříve vyslovený názor, že systematika zařazení určitého druhu trestu není jediným kritériem pro výklad pojmu „přísnější trest“.[27] Ona přísnost trestu je ze své podstaty idiosynkratická, neboť intenzita jeho dopadu je podmíněna individuálními poměry a subjektivním prožíváním konkrétního odsouzeného. Danou dimenzi akcentuje i judikatura, ovšem činí tak v souvislosti se zásadou *prohibitio reformationis in peius*, která sleduje zájem, aby napadání nesprávných rozsudků nebránilo obavy obžalovaných z možných nepříznivých následků podání odvolání a aby takové rozsudky byly napadány v co nejširším rozsahu, a byla tak umožněna jejich náprava.[28] Tento akcent na individuální perspektivu odsouzeného tak nelze bez dalšího přenášet do roviny systematiky trestů a jejich vzájemného uspořádání, neboť (relativní) přísnost trestu by měla vycházet z typové míry represivnosti a donucení spojené s daným druhem trestu. Ostatně členění trestných činů na přečiny a zločiny je výrazem jejich typové závažnosti odvozené mimo jiné od trestních sazeb, a proto by se dalo očekávat, že obdobná logika se promítne i do uspořádání trestů.

Naznačenou optikou se pak nejeví jako přesvědčivé, že peněžitý trest v současné době vystupuje v podstatě jako univerzální sankce, která může tvořit hlavní trest prakticky za jakýkoli trestný čin, tedy za přečin i zločin, zatímco jiné tresty, konkrétně trest domácího vězení a trest obecně prospěšných prací, takové pole působnosti nemají a zůstávají spojeny s kategorií přečinu.

To neznamena, že rozšíření aplikačního prostoru peněžitého trestu bylo ze strany zákonodárce nesprávným krokem; naopak jde o krok racionální, reflektující zahraniční poznatky o tom, že peněžitý trest může být pro určitý typ pachatelů vysoce účinným sankčním nástrojem, byť lze - jak

ostatně ukázala i poměrně intenzivní legislativní debata - polemizovat o tom, zda právní úprava poskytuje dostatečné záruky proti „obchodování se spravedlností“ a zda se v rámci ekonomizace trestního práva z trestu nestává produkt, který je primárně posuzován podle toho, kolik prostředků ušetří příslušné rozpočtové kapitole. Jde o to, že z koncepčního a systémového hlediska není přesvědčivé, aby relativně mírnější trest, který navíc není univerzálně aplikovatelný na všechny pachatele, bylo možné uložit prakticky za veškerou trestnou činnost, zatímco tresty přísnější a z hlediska svého působení komplexnější zůstávají omezeny na méně závažnou trestnou činnost.

Ohledně vhodnosti sepětí alternativních trestů, zejména pokud jde o trest domácího vězení, který se svou „těsností“ [29] může přibližovat trestu odnětí svobody, lze v současných právně-spoolečenských poměrech vyjádřit pochybnosti a je příznačné, že zákonodárce toto sepětí nedávno zpochybnil. Vedle toho je nutné zohlednit i praktické potřeby soudců a státních zástupců. Přechyby jsou v § 14 trestního zákoníku vymezeny alternativním způsobem: zahrnují jednak veškeré trestné činy spáchané z nedbalosti, jednak úmyslné trestné činy, u nichž horní hranice zákonné trestní sazby trestu odnětí svobody nepřevyšuje 5 let. Trestní sazba stanovená zákonodárcem představuje abstraktní posouzení závažnosti trestného činu *ex ante*. Konkrétní míra společenské škodlivosti, resp. povahy a závažnosti se naproti tomu odvíjí od individuálních okolností konkrétního případu a je předmětem následného posouzení soudem nebo státním zástupcem při sjednávání dohody o vině a trestu. Zkušenosti aplikační praxe ukazují, že ani u zvláště závažných zločinů nelze vycházet z předpokladu nezbytnosti nepodmíněného trestu odnětí svobody, a někdy dokonce ani samotného trestního postihu.[30] Soudy v těchto situacích obvykle sahají - a zpravidla jim ani nic jiného nezbývá - k mimořádnému snížení trestu podle § 58 trestního zákoníku, umožňujícímu uložit trest odnětí svobody pod dolní hranici zákonné trestní sazby, potažmo jeho výkon podmíněně odložit. Tato praxe přitom v posledních letech již nepředstavuje výjimku, nýbrž se postupně etablovala jako relativně běžná součást rozhodovací činnosti soudů, a to zejména v souvislosti s konsenzuálními způsoby vyřízení trestních věcí, u méně závažných forem trestné součinnosti a v neposlední řadě - pod vlivem judikatury ESLP a Ústavního soudu - v případech, kdy od spáchání činu uplynula delší doba nebo bylo řízení zatíženo průtahy.

Při pohledu na aplikační praxi, jakož i s ohledem na zpětnou vazbu soudců, je zřejmé, že soudcům i státním zástupcům schází další intermediální trest, který by ve vhodných případech umožnil adekvátně reagovat na závažnější trestnou činnost, případně na méně závažnou kriminalitu páchanou rizikovějšími pachateli. Podmíněné odsouzení, zejména ve své tzv. *stand-alone* variantě, nemá potenciál tuto roli plnit, neboť nedisponuje dostatečným represivním ani výchovným účinkem, a to ani tehdy, je-li výjimečně doplněno o další povinnosti či omezení.

Navíc pokračování v trendu jeho hojného využívání nese značná rizika. V justiční praxi se projevuje tzv. Damoklův efekt, spočívající v inflaci výměry trestu odnětí svobody v důsledku rozhodnutí jeho výkon podmíněně odložit.[31] Tento efekt se sice neomezuje výlučně na podmíněné odsouzení, právě u tohoto trestu však vystupuje nejzřetelněji, zejména v podobě vrstvení podmíněných odsouzení v krátkém časovém sledu. Ve svém důsledku pak vede k výkonu výrazně delších trestů odnětí svobody, než jaké by byly uloženy při přímém uložení nepodmíněného trestu.

Pokud jde o peněžitý trest, je třeba mít na paměti, že zdaleka ne každý pachatel disponuje takovými majetkovými poměry, aby mu bylo možné uložit peněžitý trest jako hlavní sankci v intenzitě plně odpovídající povaze a závažnosti činu. Kromě toho jej u značné části odsouzených - jak ukazuje výzkum Ščerby[32] - nelze uložit vůbec. Ani peněžitý trest tak pomyslnou mezeru v sankčním kontinuu zcela nevyplňuje.

Závěr

Kalvodová k desátému výročí trestního zákoníku ve výše citovaném příspěvku *Filozofie trestání deset let po přijetí trestního zákoníku* uvedla, že kroky zákonodárce opravňují k mírnému optimismu, byť nebyly prosty omylů. Tento závěr lze vztáhnout i na následující období, přičemž ve světle recentních legislativních změn lze být - alespoň v oblasti alternativního trestání - dokonce o něco optimističtější. Na druhou stranu nelze přehlédnout, že cíle proklamované při rekodifikaci trestního práva hmotného i následujících letech se dosud nepodařilo plně naplnit, k čemuž přispívá mimo jiné i způsob ukládání trestů. Na efektivitu sankčního systému samozřejmě působí celá řada faktorů, které leží mimo dosah orgánů justice i zákonodárce; nicméně v jejich činnosti se objevují nedokonalosti, které z hlediska často akcentovaných kritérií efektivity, jako jsou recidiva, desistence či ekonomická náročnost, nepochybně působí negativně. Jde o faktory komplexní povahy, které jsou vzájemně provázané a v řadě případů působí současně, přičemž jejich efekty se mohou navzájem zesilovat. Tak například výkonnostní hodnocení soudců a státních zástupců spolu s katalogem trestů, které mají k dispozici, spoluurčuje proces individualizace trestu, resp. volbu jeho druhu i výměry; nevhodná individualizace se následně promítá do procesu nápravy pachatele a současně může vést k efektům *net-wideningu*, které v konečném důsledku zvyšují náklady státu.

Na straně zákonodárce se jako jeden z nejaktuálnějších - a současně z hlediska fungování trestní politiky nejzásadnějších - problémů jeví ne zcela vyjasněná koncepce trestání a s ní spojený deficit sankčního kontinua v oblasti alternativních trestů. Empirická zkušenost i vývoj právního prostředí postupně ukazují, že i u některých zločinů není nezbytné reagovat izolací pachatele ve věznicích, nýbrž že je vhodné využívat širší spektrum sankčních prostředků, které přesahují rámec podmíněného odsouzení a peněžitého trestu. Současný systém trestů tak působí poněkud rozkolísaně - jako by nedokázal plně reflektovat proměněné společenské poměry ani adekvátně reagovat na praktické potřeby aplikační praxe, která je nucena se v jeho rámci orientovat. Zákonodárce, nepochybně veden legitimními reformními ambicemi, při rozvoji alternativního trestání poněkud opomněl filozofii alternativního trestání, která akcentuje existenci dostatečně široké škály trestních sankcí umožňujících jejich individualizaci s ohledem na trestný čin i osobu pachatele. Tento přístup sice částečně vychází z rehabilitačních teorií, primárně je však motivován snahou o dosažení spravedlivé trestní reakce a předpokladem, že individuální vinu, manifestující se v trestné činnosti, lze nejpřesněji reflektovat prostřednictvím diferencované palety sankčních prostředků.

V blízké budoucnosti bude proto nutné vrátit se k myšlence Kalvodové, tedy k návrhu rozšíření možností ukládání trestu domácího vězení, popřípadě trestu obecně prospěšných prací. Zvláštní pozornost by přitom měla být věnována právě trestu domácího vězení a elektronickému monitoringu, které skrývají značný, dosud však jen okrajově využívaný potenciál, jenž se dosud nepodařilo systematicky rozvinout v žádné z rovin sankční politiky. Při tom by bylo vhodné vyjasnit postavení podmíněného odsouzení v hierarchii trestů a jeho vztah k ostatním (pravidelným) alternativním trestům tak, aby byl systém trestů lépe vertikálně odstupňován.

Tomu by měla předcházet odpovídající empirická reflexe a otevřená výměna názorů mezi odborníky z oblasti teorie i aplikační praxe. Funkční podoba sankční politiky totiž předpokládá přístup, v němž legislativní vývoj vychází z relevantních empirických poznatků a je současně doprovázen racionálním odborným dialogem mezi zákonodárcem, justicí a výzkumnou sférou. Jen za této podmínky mohou být koncepce trestání i jednotlivé legislativní změny aplikační praxí skutečně akceptovány a promítat se do rozhodovací činnosti soudů. Vztah mezi výzkumem, trestní politikou a aplikační praxí je obvykle charakterizován napětím, nejistotou a selektivním využíváním poznatků, nikoli vzájemným porozuměním. Překonání tohoto stavu nelze očekávat bez otevřeného a kontinuálního odborného dialogu, který umožní nejen kritickou reflexi stávající právní úpravy, ale i formulaci jejích budoucích směrů. V tomto ohledu sehrávají významnou roli odborné konference a platformy; příkladem může

být právě setkání uspořádané Univerzitou Karlovou ve spolupráci s Uníí obhájců České republiky, které si zaslouží zvláštní ocenění nejen pro svou vysokou odbornou úroveň, ale i pro vytvoření prostoru pro skutečně podnětnou výměnu poznatků a sblížení perspektiv teorie a praxe. Taková setkání přispívají k oslabování napětí mezi tvůrci sankční politiky, výzkumem a aplikační praxí a mohou vést k tomu, že si jednou budeme moci na otázku „Are We Getting Justice Right?“ odpovědět nejen spolehlivě a s čistým svědomím, ale také jednoznačně kladně.

JUDr. Ivo Polanský, Ph.D.

Vysoká škola finanční a správní, a.s., Katedra kriminalistiky a forenzních disciplín
spolupracující advokát

DBK PARTNERS®

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

[DBK PARTNERS, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Vinohradská 938/37

120 00 Praha 2

Tel.: +420 244 912 463

Fax: +420 244 912 803

e-mail: ak@dbkp.cz

[1] DRÁPAL, J. Ripple Effect of Judicial Harshness: Cumulative Effects of Previous Sentences in Sentencing. Ústní příspěvek přednesený na konferenci Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right? (Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 26.-27. března 2026).

[2] TIBITANZLOVÁ, A. K problematickému aspektu (výkonu) trestu vyhoštění. Ústní příspěvek přednesený na konferenci Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right? (Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 26.-27. března 2026).

[3] ŠÁMAL, P. K judikatuře Ústavního soudu o trestání zejména sexuálních trestných činů. Ústní příspěvek přednesený na konferenci Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right? (Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 26.-27. března 2026).

[4] ROUBALOVÁ, M.; HULMÁKOVÁ, J.; PŘESLIČKOVÁ, H. Peněžitý trest z pohledu statistických dat. Ústní příspěvek přednesený na konferenci Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right? (Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 26.-27. března 2026).

[5] PÚRY, F. Roundtable Discussion: Sentencing White-Collar Crime in Czechia. Ústní vystoupení na konferenci Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right? (Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 26.-27. března 2026).

- [6] KALVODOVÁ, V. Možnosti alternativního trestání zločinů. Ústní příspěvek přednesený na konferenci Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right? (Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 26.-27. března 2026).
- [7] KALVODOVÁ, V. Filozofie trestání deset let po přijetí trestního zákoníku. In JELÍNEK, J. et al. Deset let od přijetí trestního zákoníku. Praha: Leges, 2019, s. 166.
- [9] Srov. VICHEREK, R. Přeměna peněžitého trestu. Trestněprávní revue. 2017, 16(1), s. 7-12.
- [10] Viz např. KALVODOVÁ, V. Peněžitý trest - praxí konečně doceněná alternativa trestu odnětí svobody? In: GRIVNA, T. (ed.). Pocta Pavlu Šámalovi k 65. narozeninám. Čtvrtstoletí hledání spravedlnosti na Nejvyšším soudě ČR. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 97-106.
- [11] Viz Důvodová zpráva k zákonu č. [270/2025](#) Sb., kterým se mění trestní zákoník a další zákony. Zvláštní část, část první - změny trestního zákoníku, bod 10 (§ 58).
- [12] V letech 2014-2019 bylo celkem odsouzeno 365 549 osob, zatímco v období 2019-2024 celkem 301 885 osob. Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti. Statistický přehled kriminality (Power BI) [online]. Dostupné >>> [zde](#) [cit. 12. 4. 2026].
- [13] Srov. nález Ústavního soudu ze dne 30. července 2019, sp. zn. II. ÚS 4022/18.
- [14] Srov. důvodovou zprávu k návrhu novely trestních předpisů a související znění zákona s vyznačenými změnami, dostupné >>> [zde](#).
- [15] Srov. Přípomínky Nejvyššího soudu k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, ze dne 23. 4. 2024. Dostupné >>> [zde](#).
- [16] POLANSKÝ, I. Electronic Monitoring Is Not the Only Problem Here: The Challenges of House Arrest Application Practice in the Czech Republic. Bratislava Law Review, 2024, 8(1), s. 129-152.
- [17] Srov. SCHEINOST, M. et al. Trestní sankce - jejich uplatňování, vliv na recidivu a mediální obraz v televizním zpravodajství. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015.
- [18] Ibid
- [19] Srov. např.: HUSSAIN, B.; CHAUDHRY, W.; ASKAR, A. From providing "alternative punishment" to offering "punishment in the community": The history and development of community penalties in Britain. ABC Journal of Advanced Research, 1(2), 2012, s. 77-84; HARRIS, M. K. The Goals of Community Sanctions. Philadelphia: Department of Criminal Justice, Temple University; National Institute of Corrections, 1986; ALBRECHT, H. J. Sanction Policies and Alternative Measures

to Incarceration: European Experiences with Intermediate and Alternative Criminal Penalties. In 142nd International Training Course – Visiting Experts’ Papers. United Nations Asia and Far East Institute (UNAFEI), 2009; OUŘEDNÍČKOVÁ, L.; KALMTHOUT, A. M. Realizace alternativních trestů, některé zkušenosti západoevropských zemí. Právní rozhledy, 1997, č. 12, s. 620; ŽATECKÁ, E.; FRYŠTÁK, M. Alternativní tresty v České a Slovenské republice. In Rekodifikácia trestného práva – doterajšie poznatky a skúsenosti. Bratislava: Bratislavská vysoká škola práva, 2008, s. 101–109; ŽATECKÁ, E. Několik poznámek k alternativním trestům z pohledu nového trestního zákoníku. In Dny práva 2009 – Days of Law: The Conference Proceedings. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 1043–1053; WORRALL, A.; HOY, C. Punishment in the Community: Managing Offenders, Making Choices. Cullompton: Willan Publishing, 2005; NELLIS, M. Community penalties in historical perspective. In BOTTOMS, A. E. et al. Community Penalties: Change and Challenges. Cullompton: Willan Publishing, 2001, s. 15–40.

[20] SOLNAŘ, V. Systém Československého trestního práva: Tresty a ochranná opatření. Praha: Acamedia, 1979, s. 31.

[21] Srov. ROZUM, J. Zprávy PMS pro účely rozhodnutí v trestním řízení: kvalita, význam, efektivita. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2020, s. 32.

[22] LILLY, J. R.; BALL, R. A. A brief history of house arrest and electronic monitoring. Northern Kentucky Law Review, 13(3), 1987, s. 343–349

[23] Srov. ROZUM, J. Zprávy PMS pro účely rozhodnutí v trestním řízení: kvalita, význam, efektivita, op. cit.

[24] Probační a mediační služba. Agendy Probační a mediační služby v letech 2019–2023 [online]. Praha: Probační a mediační služba, 2025. Dostupné >>> [zde](#) [cit. 12. 4. 2026].

[25] KOPA, M. Čl. 8 [Právo na osobní svobodu]. In: HUSSEINI, F.; BARTOŇ, M.; KOKEŠ, M.; KOPA, M. a kol. Listina základních práv a svobod. Komentář. 1. vyd. (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2021.

[26] Srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 15. ledna 2014, sp. zn. I. ÚS 3326/13, bod 35.

[27] Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. srpna 2003, sp. zn. 4 Tz 125/2003.

[28] Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. dubna 2024, sp. zn. 5 Tdo 315/2024.

[29] Ke konceptu těsnosti elektronicky monitorovaného domácího vězení viz HUCKLESBY, A.; BEYENS, K.; BOONE, M. Comparing electronic monitoring regimes: Length, breadth, depth, weight equals tightness. Punishment & Society, 23(1), 2021, s. 88–106.

[30] Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2016, sp. zn. 8 Tdo 1362/2016.

[31] Srov. UHL, A. The Damocles effect: judges may inflate the duration of suspended prison terms by over 50 %. *Journal of Experimental Criminology*, 2025, 21(2), s. 1-11.

[32] Viz ŠČERBA, F. Využívání peněžitého trestu při postihu obohacovacích trestných činů: poznatky z empirického výzkumu. *Trestněprávní revue*. Praha: C. H. Beck, 2021, 20(6), s. 161-167.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)